

N:o 53.

Ank. till Riksd. Kansli d. 22 Mars 1867, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt förslag om dödsstraffets afskaffande.

Då Lag-Utskottet, till följd af Andra Kammarens remiss å Herr *J. A. Bovins* motion (N:o 220) om upphäfvande af dödsstraffet och omarbetande af Strafflagen i de delar, som till följd deraf måste undergå förändring, nu har till åliggande att yttra sig derom, huruvida den sålunda föreslagna åtgärden bör tillstyrkas eller icke, tror Utskottet sig utan fara för misstag kunna antaga, att sjelfva ämnet, hvilket redan eger en hel litteratur och upprepade gånger varit föremål för lagstiftande magtens pröfning, icke tarfvar någon vidare utredning utom i fråga derom, huruvida i vårt land tiden kan vara inne att uttaga ett steg, som ännu ingifver de mest civiliserade nationer så mycken tvekan. Då för föga mer än tre år sedan en genomgripande förändring i vår kriminal-lagstiftning försiggick, hvars resultat blef den nya Strafflagen af den 16 Februari 1864, kunde förevarande ämne icke undgå att blifva föremål för en allsidig och omsorgsfull pröfning. En hvar minnes, hurusom då hvarken Kongl Maj:t tilltrorde Sig att ur förslaget till samma lag alldeles utesluta dödsstraffet, eller Rikets Ständer funno sig böra gifva efter för yrkandena i sådan syftning. Det ansågs af begge Statsmagterna, att föreställningen om dödsstraffets nödvändighet, derom till och med ganska skiljaktiga meningar under öfverläggningarne förspordes, ännu i vårt land var med rättsmedvetandet så införlifvad, att detta straffs borttagande — hvilket måste erkännas först vid en allmänt uppnädd högre bildningsgrad böra ifrågasättas — icke kunde ske med stöd i detta medvetande; och man stadnade således vid den utväg att icke bibehålla döds-

straffet såsom absolut påföljd för något brott, utan såsom alternativt emot straffarbete på lifstid, en utväg, som också haft den, utan tvifvel afsedda, påföljd, att dödsstraffets tillämpning så ytterst sällan ifrågakommer, att inom de flesta provinser i landet icke en enda gång någon person blifvit under de år, som förflutit sedan lagen sattes i verkställighet, afrättad. Utskottet är också af den mening, att dödsstraffet innan kort skall de facto bortfalla, i det att allmänna meningen upphör att vidare utkräfvad detsamma. En fråga, som, på sätt nyss nämnt är, efter sorgfällig pröfning ställts i beroende af odlingens framsteg, kan dock icke gerna efter så kort tids förlopp, som nu är förhållandet, erhålla annan utgång; och Utskottet tvekar således att redan nu tillstyrka en sådan omarbetning af Strafflagen, som den ifrågasatta förändringen skulle göra nödvändig. Motionären har icke heller åberopat några omständigheter, som för närvarande mera än vid ärendets behandling år 1863 äro egnade att framkalla ett förändradt beslut. Ett förslag, som vid nästlidna riksdag väcktes, att suspendera lagen om dödsstraffet för en tid af tio år, i afsigt att erhålla erfarenhet beträffande verkningarne deraf, att straffet icke tillämpades, lyckades icke heller tillvinna sig bifall. I sjelfva verket torde berörda erfarenhet kunna vinnas af den nu gällande lagen; men för ett moget bedömande af densammas verkningar torde ännu någon tid böra afvaktas, innan det viktiga beslutet fattas att ur lagen helt och hållet utplåna ifrågavarande straff; och på dessa skäl är det som Utskottet, inom hvilket meningarne rörande denna fråga varit mycket delade, stadnat i det beslut att hos Riksdagen hemställa,

det måtte Herr Bovins omförmälda motion icke för närvarande till någon åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 Februari 1867.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herr *Holmberg* och Herr *Hasselrot*;

af Herr *Bovin*: "Huru olika än åsigtarna kunna vara om den rättsliga grunden för dödsstraffets intagande uti förgångna tiders straffsystemer, torde man likväl kunna vara ense derom att en sådan straffart, hvilken, efter min åsigt, endast kan anses hafva varit berättigad för såvidt densamma cundgängligen påkallats för samhällets trygghet emot missdådare, icke längre bör i lagen kvarstå än för ofvanuppgifna ändamål nödigt är och allmänna rättsmedvetandet sådant fordrar. För bedömande huruvida i Svenska Strafflagen dödsstraffet vidare bör bibehålla den plats, som blifvit åt detsamma deruti inrymd, är således nödigt att först besvara dessa frågor, och i sådant afseende vågar jag antaga att icke någon finnes, som på fullt allvar vill försvara den mening, att dödsstraffet numera behöfves, för att oskadliggöra en förbrytare, lika litet som det lärer kunna förnekas, att den erfarenhet, som sedan nu gällande Strafflags införande vunnits i fråga om allmänna meningen hos folket rörande ifrågavarande straff, gifver vid handen, att allmänna rättsmedvetandet icke längre påkallar nämnda straff.

Vid sådant förhållande, och då något giltigt skäl i öfrigt, enligt mitt förmenande, icke förefinnes att i Svenska Strafflagen bibehålla det till sin rättsgrund mest omtvistade och såsom straffart mest fördömliga bland alla straff; då flere civiliserade nationer redan ur sina strafflagar utplånat denna kvarleva af fordna tiders barbari; då frågan om dödsstraffets upphäfvande i de flesta länder, der det ännu bibehålles, redan någon tid stått på dagordningen, och då vårt folk icke brukat stå i andra ledet, då det gällt att befordra mensklighet och civilisation, vågar jag anhålla,

att Riksdagen, med ogillande af Utskottets betänkande, ville för dess del besluta dödsstraffets upphäfvande och såsom följd deraf återförvisa ärendet till Lag-Utskottet, för utarbetande af de förändringar i Strafflagen, hvilka deraf härflyta."

Med Herr *Bovin* instämma Herrar *Bergman*, *Rosenberg*, *Grenander*, *Myrtin* och *Sven Ersson*.